روزنامه شرق

یکشنبه ۲۴ مرداد ۱۳۸۹ ■ ۴ رمضان ۱۴۳۱ ■ ۱۵ آگوست ۲۰۱۰

سال پنجم ■ شماره پیاپی ۱۰۳۷ ■ شماره ۱۱۳ دوره جدید ■ ۲۰ صفحه ■ ۶۰۰ تومان

معاون سازمان خصوصی‌سازی به نقل از وزیر اقتصاد:

معامله ایران‌خودرو باطل شود...

در حالی که به اعتقاد برخی منتقدان خصوصی‌سازی، واگذاری بلوک ۱۸ درصدی ایران‌خودرو بیشتر از خصوصی‌سازی‌های قبلی به روح اصل ۴۴ نزدیک بوده این معامله سرانجام ابطال شد، تا به شرکت تعاونی خاص کارکنان ایران‌خودرو به عنوان برنده این معامله اعلام شود از نظر قانونی دیگر برنده نیست و می‌تواند پول خود را بابت فسخ این معامله پس بگیرد. ابطال این معامله حتی مورد تایید وزیر اقتصاد و دارایی نیز قرار گرفت تا آب پاکی روی دست بخش خصوصی خریدار ... صفحه۵

ویژه‌نامه زندگی «شرق» را بخوانید

داستان فرش داستان آدم‌هاست

گذشته حال و آینده فرش دستباف ایرانی در گفت‌وگو با دکتر طاهر صباحی/ مصداق عشق به ایران و ایرانی یادداشتی از علیرضا قادری / نگاهی به زندگی و کارنامه دکتر طاهر صباحی / سفیر قالی ایران یادداشتی از امید بهنام / یک خاطره یک عکس از سفرهای استانی سامان اقوامی / نگاه مستقل در عکاسی پیام برازجانی / سفری به عروس شهرهای شمال، رامسر / گذری به قره کلیسا قدیمی‌ترین کلیسای جهان در ایران و ...

صفحات ۱۳ تا ۱۶

تیترها

اولویت کاری مجلس
در نخستین روز بعد از تعطیلات تابستانی

مهار قانون گریزی

صفحه ۲

تبرئه مشایی از پرونده سازمان میراث فرهنگی

صفحه ۳

پیشنهادامروز صفحه۷

زندانی پوتین سخن می‌گوید

«میخائیل خودورکفسکی» در خلال سال‌های پرتنش زمامداری یلتسین نمادی از سرمایه‌داری جوان دوران پساشوروی به شمار می‌آمد و حال هفت سال گذشته را در اردوگاه کار اجباری سیبری و زندان‌های مسکو سپری کرده است...

در صفحه آخر بخوانید

زمستان است
ضیاء موحد

یک کلاس درس برای فیلمسازان جوان
حسن فتحی

انقلاب یا اصلاحات؟
جعفر مدرس صادقی

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس از کسری حساب نوزادان خبر می‌دهد

طلبکاران آینده دولت

گروه اقتصادی: مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی کارشناسی اعلام کرد طرح تامین آتیه مهر علاوه بر آنکه فاقد قانون مصوب است، موجب کسری بودجه هشت هزار میلیارد ریالی در سال جاری می‌شود. روابط عمومی مرکز پژوهش‌های مجلس روز گذشته در خبری اعلام کرد دفتر مطالعات برنامه و بودجه این مرکز طرح تامین آتیه مهر را در ابعادی همچون میزان اعتبار طرح، آثار و تبعات اجرایی و ابعاد اجتماعی، حقوقی و بودجه‌ای آن مورد ارزیابی قرار داد. دولت هدف از اجرای طرح تامین آتیه مهر را اشتغال و مسکن جوانان عنوان می‌کند. بر اساس این طرح دولت در نظر دارد در سال ۱۳۸۹ به هر کودک تازه متولد شده ایرانی، مبلغ یک میلیون تومان اختصاص دهد. سالانه نیز ۱۰۰ هزار تومان از سوی دولت به این مبلغ اضافه می‌شود و به دلیل اینکه نوع حساب آن سرمایه‌گذاری است، سالانه سود تعلق خواهد گرفت. دولت از والدین فرزندان نیز درخواست کرده ماهیانه حداقل ۲۰ هزار تومان به حساب فرزندشان واریز کنند تا در سن ۲۰ سالگی حدود ۱۲۰ میلیون تومان برای اشتغال، خرید خانه و ازدواج در اختیار نوزادان کنونی قرار گیرد. محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد رقم محاسبه شده با اجرای این طرح در ۲۰ سال آینده با فرض آنکه دولت ۱۵ درصد به منابع این حساب سود پرداخت کند ۲۵ میلیون تومان خواهد بود. بنابراین این رقم با ۱۲۰ میلیون تومان اعلام شده فاصله معناداری دارد. تفاوت رقم ۱۲۰میلیون تومان اعلام شده از سویی و ۲۵ میلیون محاسبه شده ۹۵ میلیون تومان است. اما نکته مهم‌تر رقم ارزش واقعی یا قدرت خرید مبلغ جمع شده در ۲۰ سال آینده خواهد بود. مرکز پژوهش‌ها در گزارش خود با بررسی سه سناریو نرخ تورم قدرت خرید ۲۵ میلیون تومان حاصل شده در ۲۰ سال آینده را محاسبه کرده است. بر این اساس اگر متوسط نرخ تورم سالیانه ۱۰ درصد باشد، ارزش واقعی ۲۵ میلیون تومان در ۲۰ سال آینده سه میلیون و ۷۰۰ هزار تومان خواهد بود. در سناریو دوم نرخ تورم ۱۵ درصد در نظر گرفته شده است به این ترتیب با فرض این نرخ تورم ارزش واقعی ۲۵ میلیون تومان در ۲۰ سال آینده یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان برآورد شده است. نرخ تورم ۲۰ درصد سناریو سومی است که در محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس مد نظر قرار گرفته است. در این سناریو قدرت واقعی ۲۵ میلیون تومان در ۲۰ سال آینده ۶۶۰ هزار تومان خواهد بود. به این ترتیب با توجه به نرخ تورم قدرت خرید منابع حاصل شده برای جوانان نسل بعد متغیر خواهد بود و محاسبات مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد آینده آتیه مهر آنچنان که تبلیغ می‌شود، نیست، بنابراین دولت باید برای آنکه نوزادان امروز در ۲۰ سال آینده ۱۲۰ میلیون وجه نقد در حساب خود داشته باشند تدبیر دیگری اندیشه کند. یکی دیگر از آثار و تبعات اجرایی طرح مذکور به بار مالی آن برای دولت‌های آینده بازمی‌گردد. طرح مورد نظر دولت بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس ۷۵۴ هزار میلیارد ریال (۷۵ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان) دولت‌های آینده را در طول ۲۰ سال متعهد می‌کند. ادامه در صفحه ۲

نمایندگان حامی دولت با انتقاد مجدد از قوه قضائیه خواستار شدند

احضار نمایندگان منتقد به دادگاه

گروه سیاسی: «اگر مجلس سکوت کند و اعلام قبول نداشتن و عدم اجرای قانون در راس قوه مجریه را بپذیرد، هیچ پاسخی در مقابل تاریخ نخواهد داشت.» پس از احمد توکلی نماینده تهران در مجلس که دو روز پیش در سخنانی با تاکید بر روند قانونگذاری در جمهوری اسلامی، سخنان رئیس‌جمهور مبنی بر قانون ندانستن مصوبه مورد تایید مجمع تشخیص مصلحت را مورد انتقاد قرار داده‌بود، این علی مطهری دیگر نماینده اصولگرای تهران بود که با برحذر داشتن مجلس از سکوت در برابر سخنان رئیس‌جمهور، به این سخنان واکنش نشان داد. مطهری در گفت‌وگو با مهر، گفت: «رئیس‌جمهور می‌گوید من قانون تسهیلات ارزی برای مترو را قانون نمی‌دانم و لذا آن را اجرا نمی‌کنم. اگر بخواهد این راه باز شود و هر کس فقط وقتی قانون را قبول داشت آن را اجرا کند، این به معنی نادیده گرفتن اصول انقلاب و توصیه‌های امام و رهبری، نادیده گرفتن مجلس و سایر نهادهای قانونی و همچنین به معنی بازگشت استبداد به کشور و هدر رفتن خون صدها هزار شهید است.» وی با طرح این پرسش که «آیا اگر رئیس‌جمهور خود در مجلس بود در مقابل این گونه سرکشی دولت از قانون سکوت می‌کرد»، افزود: «قطعاً وی به دنبال طرح سوال از رئیس‌جمهور می‌رفت. نماینده مردم تهران ادامه داد: آقای احمدی‌نژاد گفته «آیا نباید رئیس‌جمهوری راجع به مسائل نظری عقیده‌اش را مطرح و در مورد آن بحث کند، اینکه بگوییم مدیران فقط اجرا کنند و نظر ندهند درست نیست.» و در پاسخ احمدی‌نژاد گفت: «بدیهی است که هیچ دولتی بدون تئوری و نظریه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی نیست ولی بحث در این است که دولت در درجه اول مجری قوانین است نه نظریه‌پرداز و ایدئولوگ.» وی خاطرنشان کرد: رئیس‌جمهور کسی است که آمده است سیاست‌های کل نظام را اجرا کند، نه سیاست‌های مورد نظر خود را، لذا نمی‌تواند بگوید از این پس می‌خواهیم به پیروی از آقای مشایی به جای مکتب اسلام، مکتب ایران را ترویج کنیم و این حرف من و دولت هم هست. اعتراض به عدم پذیرش و اجرای مصوبه مربوط به مترو فرصتی شد برای آنکه علی مطهری یک بار دیگر نسبت به سخنان مشایی، حمایت و تایید رئیس‌جمهور نسبت به این سخنان و استناد دادن این نظریات به نظرات شهید مطهری موضع بگیرد. وی در این باره گفت: «من نمی‌فهمم چه اصراری است که حرف‌ها را به صورت مبهم بیان کنیم. از مکتب ایران سخن بگوییم و بعد بگوییم مقصود ما این است که ایرانیان بیشترین خدمت را به اسلام کردند، پس بیشترین مسوولیت را دارند بعد با برداشت نادرست و انحرافی از سخنان استاد مطهری در کتاب «خدمات متقابل اسلام و ایران» به مطالب این کتاب هم استناد کنیم.» مطهری سخنان مشایی را به عکس نظر استاد مطهری مصداق تعصب نژادی دانست. اما هنوز گفت‌وگوی مطهری با مهر در فضای رسانه‌ای انتشار گسترده نیافته بود که خبرگزاری ایرنا در شیوه‌ای مسبوق به سابقه به انتقادات تند و تیز مطهری و توکلی و هر منتقد احتمالی دیگری که می‌توانست نسبت به سخنان اخیر رئیس‌جمهور نقد و اعتراض داشته باشد از زبان نمایندگان حامی دولت در مجلس پاسخ داد و در نهایت مدعی شد جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با این خبرگزاری ضمن تقبیح اظهارات اخیر احمد توکلی و علی مطهری علیه احمدی‌نژاد، خواستار برخورد دستگاه قضایی با توهین‌کنندگان به رئیس‌جمهور شده‌اند. در اخبار متعدد ایرنا در این باره آمده است: «محسن کوهکن» سخنگوی هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی ضمن انتقاد از توکلی و مطهری گفت: باید مرز بین توهین و انتقاد را تشخیص دهیم و کاری نکنیم رئیس‌جمهور به عنوان شخص اول اجرایی کشور تضعیف شود. وی ادبیات به کار گرفته شده علیه رئیس‌جمهور را تقبیح کرد و گفت: چنین ادبیاتی انتقادشونده را به موضع می‌اندازد و این موضع‌گیری‌ها کمکی به حل مشکلات نمی‌کند. ادامه در صفحه ۳

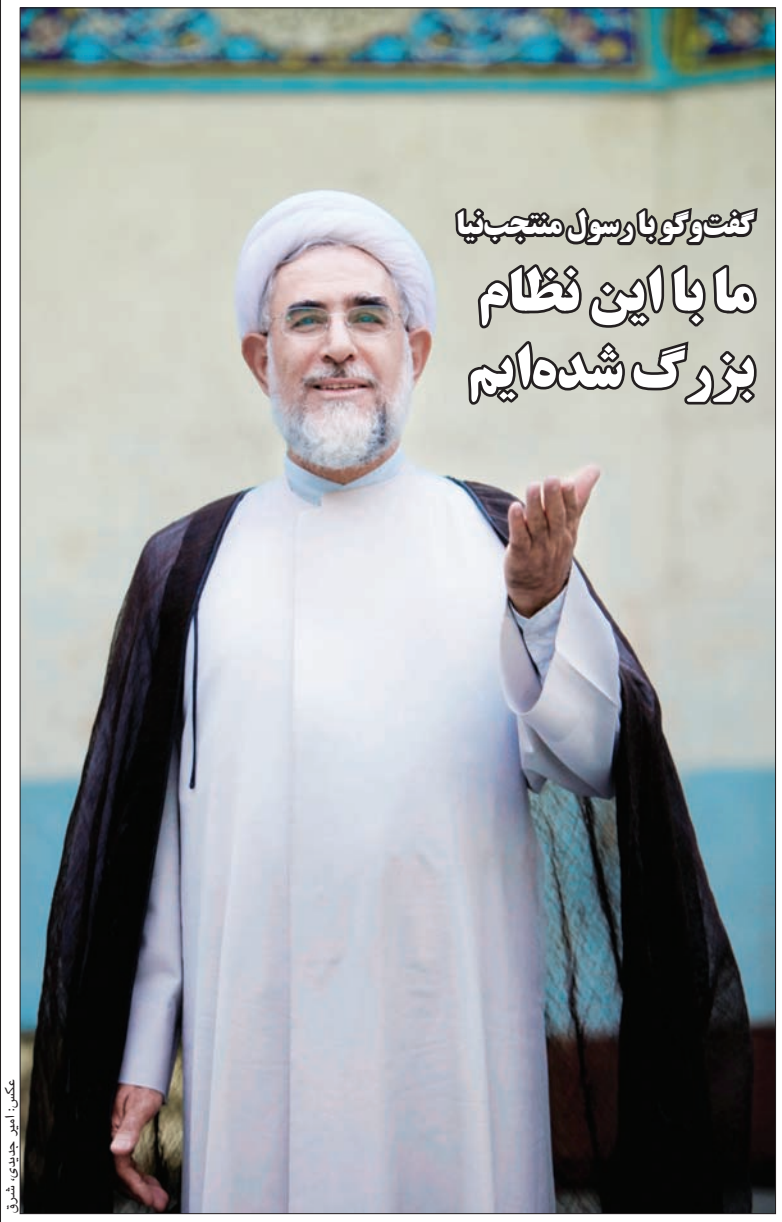

گفت‌وگو با رسول منتجب‌نیا

ما با این نظام بزرگ شده‌ایم

عکس: امیر جدیدی، شرق

گروه سیاسی، ریحانه طباطبایی: اصلاح‌طلبان در چه وضعیتی به سر می‌برند؟ پاسخ دقیق به این پرسش می‌تواند مسیر حرکت آنها را روشن‌تر کند. اگرچه برخی اصلاح‌طلبان از در پیش گرفتن استراتژی صبر و انتظار سخن به میان می‌آورند اما گروهی دیگر از آرامش فعال دفاع می‌کنند و معتقدند حرکت اصلاح‌طلبان آرامش توام با فعالیت‌های قانونی و مدنی است. این گروه که بیشتر در فراکسیون خط امام و اقلیت شورای شهر تهران جمع شده‌اند، حضور در این نهادها را به مثابه یک فرصت می‌بینند تا از اندیشه و عمل اصلاح‌طلبانه در جامعه دفاع کنند. نوع کنش این اصلاح‌طلبان همراهانی در عرصه سیاسی ایران دارد. اما آیا این همه واقعیت جریان اصلاح‌طلب است. حجت‌الاسلام رسول منتجب‌نیا در پاسخ به پرسش‌های «شرق» از تحرک و پویایی اصلاح‌طلبان سخن می‌گوید و معتقد است جریان اصلاحات مانند هر جریان ریشه‌داری برای تداوم حیات خود در عرصه سیاسی برنامه‌ریزی‌های مستمر دارد. گفت‌وگوی مفصل «شرق» با این فعال سیاسی اصلاح‌طلب را در پی می‌خوانید. ادامه در صفحه ۳

سرمقاله

«استقلال» شرط لازم «قضاوت» است

بهمن کشاورز

۱- برخی ویژگی‌ها برای بعضی چیزها جزء ذاتی و لازم آنها هستند به گونه‌ای که اگر نباشند آن «چیز» وجود نخواهد داشت. تیزی و برندگی جزء لازم و ذاتی شمشیر و تبعیت از شکل «ظرف» جزء لازم و ذاتی «مایع» است. در خصوص حرف و مشاغل نیز همین موضوع صادق است. شجاعت جزء ذاتی و لازم سرباز و جنگجوی حرفه‌ای، رازداری و امانتداری جزء ذاتی و لازم وکیل مدافع، تیزبینی و هوشیاری جزء لازم و ذاتی مامور امنیتی و اطلاعاتی و عدالت و استقلال جزء لازم و ذاتی قاضی است. رابطه این ویژگی‌ها با دارنده آنچنان است که معمولاً برای توصیف دارنده نیازی به بیان صریح ویژگی‌اش نیست زیرا وقتی عنوان دارنده را می‌آوریم آن خصوصیت در بطن آن وجود دارد و به خودی خود تداعی و به ذهن متبادر می‌شود. از این‌رو وقتی می‌گوییم «قاضی مستقل» یا «قاضی عادل» چه بسا شنونده بگوید «قیدش توضیحی است»، یعنی نیازی به گفتن آن نیست چون قاضی ناچار مستقل و عادل است- یا باید باشد- و اگر نبود، قاضی نیست. ۲- بحث «استقلال قوه قضائیه» را با «استقلال قاضی» نباید اشتباه کرد. اولی از زمان ابداع نظریه تفکیک قوا مطرح شده اما دومی از روزگاری که قضاوت بین اصحاب دعوی وجود پیدا کرده اصولاً مطرح بوده است. البته شاید بتوان گفت «قاضی مستقل» در «قوه قضائیه مستقل» می‌تواند وجود داشته باشد. با توجه به ویژگی‌ها و اصول تفکیک قوا اگر اصلاً تفکیک قوای موجود یا- در صورت وجود- این قوا از یکدیگر مجزا و منفک نباشد، از قضاوت و قاضی و احقاق حق سخن گفتن، بیهوده و عبث خواهد بود. «قاضی مستقل» در یک نظام قضایی مستقل قادر به کار و قضاوت است. اگر این استقلال موجود نباشد، شاید کسانی به نام «قاضی» وجود داشته باشند اما «قاضی» نیستند. ۳- به موجب اصل ۱۶۳ قانون اساسی «صفات و شرایط قاضی طبق موازین فقهی به وسیله قانون معین می‌شود.» در اینجا قصد و مجال ورود به این صفات و شرایط را نداریم و فقط اشاره می‌کنیم. شارع همه وسایل و موجباتی را که باعث استقلال قاضی می‌شود پیش‌بینی کرده است. قاضی نباید حقوق و دستمزد بگیرد بلکه «باید از بیت‌المال ارتزاق کند» یعنی حکومت و دولت باید آنچه را که او می‌خواهد و لازم دارد برای او بدون چون و چرا فراهم کند. چیزی شبیه همان «چک سفیدی» که به قاضی انگلیسی – به طور نمادین – داده می‌شود. قاضی نباید برای رفع نیازهای خود شخصاً به بازار برود و خرید کند، بلکه باید برای انجام این امور – به هزینه بیت‌المال و دولت – خدمتگزار داشته باشد. خلاصه اینکه شرعاً حکومت و دولت مکلف است چنان وضعی را برای قاضی فراهم کند که به اصطلاح «آب توی دلش» تکان نخورد. ادامه در صفحه ۲

حرف اول

حق دادخواهی و ضمانت اجرای آن

دکتر محسن رهامی

یکی از حقوق اساسی مردم «حق دادخواهی» است. به این معنی که هر کس در صورتی که مورد ستم واقع شود یا حقوق وی در معرض تضییع قرار گیرد، بتواند بدون ترس و نگرانی به دادگاه صالح مراجعه کند و از طریق مراجع قانونی از تضییع حقوق خود یا افرادی که تحت سرپرستی و تکفل او هستند، جلوگیری کرده و رفع ستم کند. اگر تاریخ نهضت‌های آزادیخواهی سده‌های اخیر به دقت مورد بررسی و واکاوی قرار گیرد، ملاحظه می‌شود ایجاد نهاد و مرکزی که مردم بتوانند به راحتی جهت تظلم‌خواهی و جلوگیری از تضییع حقوق خود به آنجا مراجعه کرده و از طریق مرکز و نهاد مزبور احقاق حق کنند از خواسته‌های اولیه و اصلی اکثر قریب به اتفاق این نهضت‌ها بوده است. اصطلاح «عدالتخانه» در نهضت مشروطه، اصطلاح آشنایی است که در اکثر مطبوعات و ادبیات آن دوران به وفور به کار رفته و تاسیس «عدالتخانه» که برگرفته از اصطلاح «The Home of Justice» نهضت‌های آزادیخواهی غربی است، از مطالبات اولیه سران نهضت مشروطه بوده است. مردم ایران که از ستم پادشاهان قاجار و عوامل و دست‌نشانده‌های آنان در مرکز و ولایات به ستوه آمده بودند، خواستار نهاد قدرتمند و بی‌طرفی بودند که به شکایات آنان عادلانه و با کمال اقتدار رسیدگی کرده، از اجحاف زورمداران و ایادی حکومت به مردم جلوگیری کند. ادامه درصفحه ۲

موضوع چک‌های برگشتی به مجلس رسید

ونایی: رکود تولید داخلی، علت اصلی چک‌های برگشتی

گروه اقتصادی: موضوع چک‌های برگشتی که در سال جاری افزایش بی‌سابقه‌ای یافته است به مجلس راه پیدا کرد. یک عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه آمار بالای چک‌های برگشتی نشان دهنده یک مشکل ساختاری در اقتصاد ایران است، به ضرر واردات بی‌رویه اشاره کرد و گفت: دلیل اصلی افزایش حجم چک‌های برگشتی، واردات بی‌رویه، رکود بازار داخلی و ناتوانی شرکت‌های داخلی در رقابت با شرکت‌های خارجی است. «حسن ونایی» در گفت‌وگو با خبرگزاری خانه ملت، افزایش حجم چک‌های برگشتی را نشان‌دهنده یک مشکل ساختاری در اقتصاد کشور عنوان کرد و گفت: سیاست انقباضی بانک‌ها، بحران بین‌المللی اقتصاد، کاهش ظرفیت تولید بنگاه‌های داخلی و رکود در بازار داخلی، دلایل اصلی خراب شدن وضعیت داد و ستد در بازار و بالا رفتن حجم چک‌های برگشتی است. حسن ونایی در حالی به موضوع چک‌های برگشتی اشاره می‌کند که بنا بر گزارش بانک مرکزی ارزش چک‌های برگشتی در خرداد ماه به بیش از دو هزار میلیارد تومان و در سه ماهه اول سال به بیش از شش هزار میلیارد تومان رسید. نماینده مردم ملایر با اشاره به اینکه برگشت خوردن چک یک فعال اقتصادی، کسب و کار او را مختل می‌کند، گفت: سیاست‌های اقتصادی ما باید در راستای حمایت از تولید داخلی باشد، نه افزایش واردات و فلج کردن بنگاه‌های اقتصادی داخلی در یک نبرد نابرابر. ونایی با اشاره به این مطلب که سیاست‌های وارداتی ما و افزایش واردات، تمام بنگاه‌های داخلی را به ورشکستگی کشانده است، از به کار بردن سیاست دامپینگ توسط کشورهایی مانند چین خبر داد و گفت: کشورهایی مانند چین با به کار بستن سیاست دامپینگ و عرضه کالا زیر قیمت تمام‌شده داخلی ما، در حال نابود کردن واحدهای تولیدی ما هستند که یکی از تبعات این موضوع افزایش حجم چک‌های برگشتی است. عضو کمیسیون برنامه و بودجه همچنین افزود: عدم تزریق سرمایه در گردش توسط بانک‌ها به بازار و بالا بودن نرخ تولید نسبت به قیمت واردات، قدرت واحدهای تولیدی داخل را کم کرده و باعث شده مالکین این واحدها قادر به بازپرداخت بدهی‌های معوق خود نباشند. ونایی افزایش حجم چک‌های برگشتی را معلول مستقیم سیاست‌های افزایش واردات عنوان کرد و گفت: واردات بی‌رویه و سیاست درهای باز، ایران را به بهشت واردکنندگان تبدیل کرده است. نماینده ملایر همچنین افزود: هیچ کشوری مانند ما درهای باز برای واردات ندارد و طبق آماری که مسوول اتاق بازرگانی ایران، در جلسه کمیسیون تلفیق ارائه داد، ما در ایران ۷۰ میلیون نفر جمعیت داریم و ۶۰ میلیارد دلار واردات که این یعنی تقریباً یک میلیون تومان واردات به ازای هر ایرانی. این آمار نشان‌دهنده وضعیت نامطلوب ما در امر واردات است. ادامه در صفحه ۴